

Minnen från fjällägret 1990

Janne Edelsjö, Falun

Arets upplaga av fjällbotanikvecka var förlagd till Gröveldalen i Idre sn. Som bas hade vi valt den mycket trevliga Lövåsgården som är belägen strax nedanför fjällkanten i Långfjällets västsluttning. Det är en gammal fjällgård med fina gamla kulturmarker omkring som numera fungerar som en liten oas för fjällturismen i området. Här erbjuds trevliga småstugor till ett bra pris och dessutom, till vår stora glädje, serveras frukost och rejäla middagar, ett oslagbart alternativ då man återvänder utpumpad efter en hel dags ivrigt botaniserande. De gamla betesmarkerna omkring gården hålls numera öppna av de stora renhjordar som kommer på besök lite då och då. Stora delar av denna mark utgörs av magra enbuskbackar med stagghedpartier men här och där blir det lite örtrikare med arter som låsbräken, fjällögontröst och fjällskalira. Bland sydliga kulturspridda arter kan nämnas nysört, gulsporre och krustistel, samtliga ännu relativt sällsynta i trakten. På grusplanen växte kryp- och stennarv sida vid sida i sällskap av gatkamomill. Den stora mängden av rödfibbla i gräsbackarna var lite anmärkningsvärt och dessutom fann vi den på flera kulturmarker i trakten. I nedre delen av betesmarken rann en fin liten källa fram där vi inledningsvis fick bekanta oss med skogsbräsma, fjällskräp, fjällförgätmigej och en småvuxen krypande form av kabbeleka som visade sig vara den fjällvariant som beskrivs i Ö.Nilssons Fjällflora som liten kabbeleka (*Caltha palustris* var. *radicans*). Nedanför blommade jordranunkel vackert på de bara stränderna av en bäverdämd pöl.

Dag två tog vi oss en promenad längs Olån på Gröveldalens västsida, ån nämns flitigt i Dalafloran. I ett ständigt hällregn arbetade vi oss fram genom strandsnåren och snart nog fann vi fjällsyra, stjärnbräcka, fjällruta och fjällveronika på stränderna. Vid ett källflöde med de obligatoriska dunörterna stod några tuvor av kambräken. Högre upp växte tussilago och fjällskräp omväxlande och i ett litet källkärr kröp mera jordranunkel ut över mosstället. För att stärka oss inför den sista biten som nu passerade upp över trädgränsen tog vi vår tillflykt till ett litet vindskydd där termosar korkades upp. Ater ute i regnet styrde vi stegen mot det beryktade Silverfallet där fjällbräsman hittades som ny för Dalarna för ett tiotal år sedan. Nu fann vi den dessvärre inte men däremot växte ripstarr, dvärgfingerört och fjällnoppa rikligt på klipporna.

Följande dag stod Naddens sydvästsluttning på programmet. Nadden är den sydligaste utlöparen på Långfjällsmassivet och hade gjort oss nyfikna då skollgränsen mot fjällberggrunden går längs sluttningen och skulle kunna betyda kalkinslag. Glada i hågen under en stekande sommarsol tog vi oss först an en bergsbrant som visade sig hysa blågröe, käringtand och bärande smultron. En liten skogsbäck med storgröe och skogsbräsma passerades och rätt som det var stod vi inför ett överväldigande naturscenario, ett vilt brusande "okänt" vattenfall som kastade sig utför klipporna. Saliga gick vi så vidare och hamnade ute på ett hygge som bara blev mer och mer ört-rikt, och så besannades våra förhoppningar om kalkpåverkan då vi plötsligt fann oss stå mitt i ett rikkärr. Så fick vi även detta år räkna in en ny fjällokal för tagelstarr, vilken här växte med ett 40-tal tuvor omgiven av trådfräken, tibast, brudsporre och smaldunört.

Påföljande dag var åter regnig, men trotsande vädrets makter klafsade vi runt på myrarna kring den vegetationsrika Hemtjärn. Här kunde vi anteckna bl a sydklubbstarr, trindstarr, ängsnycklar och den i trakten sällsynta vattenbläddran. Den stora kalfjällsturen företogs dagen därpå till Storrätteshognas sydsida, landskapets högsta fjäll. De magra fjällhedarna på vägen var inte direkt upphetsande men lapptåtel och rundstarr är ju ändå lite exotiskt för sörlänningar. Väl uppe i fjällsluttningen kom fynden tätt, stora mängder krusbräken på en högt belägen blockmark, och en snölega som ruvade på en rejäl överraskning i form av dvärgranunkel. Fyndet torde vara landets sydligaste och det andra för Dalarna. Vidare lite österut ligger en liten örtrik fjälläng som breder ut sig kring en uttorkad bäckfåra med en hel del taggbräken i. Låsbräken fanns det gott om här och efter mycket krypande lyckades vi till slut hitta ett ex topplåsbräken. Dessvärre rinner liden undan snabbt när man har roligt så för att inte missa dagens brakmiddag som serverades 18.00 fick vi lov att springa den dryga milen tillbaka.

Slutligen gjordes ett besök vid Valdalsbygget vid norska gränsen, då ryktet talat om nordlåsbräken här. Någon sådan fann vi inte och senare visade det sig dessutom att den växer på norsk mark. Men överraskande rika fuktängar fann vi, med både fjällklubbstarr och fjällruta samt lite härstarr, och i några sänkor som dominerades av stagghed fann vi nästa stora överraskning. Det var pillerstarr som växte här i stora mängder och såg ut att trivas väl ca tio mil norr om närmaste dalaförekomst. Sammanfattningsvis var det en oerhört rolig och givande vecka, som ingen av oss deltagare ville ha varit utan, så ställ upp för nästa års upplaga...